

La Costera-La Canal-La Vall d'Albaida

La història amagada Mariano González

LA CASA MOXICA-BLASCO, O COM S'ARRASSA LA BELLESA

L'autor aporta un allau de dades al voltant de la bella casa de la cantonada del carrer de la Corretgeria amb la plaça de l'arquebisbe Mayoral. I lamenta el saqueig a què ha estat sotmesa els darrers anys sense cap vigilància efectiva

Aspecte exterior de la casa Moxica-Blasco, en una imatge d'aquesta setmana

La plaça de Mayoral es va formar en la segona part del segle XVIII, quan es va enderrocar una illa de la Corretgeria. A la part de llevant del nou espai urbà, en diàleg harmònic amb la Casa de l'Ensenyança de la que parlarem el mes passat, hi ha una bella casa en procés de rehabilitació, és a dir, de devastació, que, com tantes altres de la ciutat, guarda una història desconeguda que s'esborra per a sempre a mesura que la van destruint. El doctor en lleis **Pedro Moxica Mora** havia here-

tat de son tio, el comerciant de cera **Manuel Moxica Llaudes**, una casa antiga en la Corretgeria sobre la que, en 1753, va fer un edifici nou de caire aristocràtic amb elements de gran originalitat, com dues portes perpendiculars d'accés i una escala singular que comunica totes les plantes, enriquit amb els refinaments més subtils del rococó: esgrafiats en el paraments, paviments ceràmics policromats, fusteria de rocalles i forja d'estil francès. En morir ell sis anys després, la titularitat del immoble va passar a la seua viuda,

Manuela Noguera, d'una distingida família de Carcaixent, i des de 1791 a 1823, als fills, **Ceferino** i **Mariana Moxica Mora**, que van ser els darrers d'aquest llinatge que habità la casa durant quasi un segle. Els Moxica eren un llinatge biscaí assentat a Alacant en el XVI, d'on passaren a Xàtiva. Els Mora, tintorers al segle XVI, s'establiren ací procedents d'Ontinyent, i els Llaudes és el ben conegut llinatge emigrat a Xàtiva des de Mallorca. Tots van triomfar amb el temps.

Tot seguit va ser propietat de **Claudio Olanier Lagier**, descen-

dent de mercaders francesos, al que trobem vivint en 1839 amb els seus fills, **Rafael** i **Agustín**, aquest casat amb **Isabel Riberolles**. Tot i que va efectuar algunes aportacions de naturalesa ornamental en els murs de les sales principals, en 1852 va voler canviar-se a una altra casa més gran que es va fer construir en la plaça de santa Tecla, la que fins fa poc es coneixia com a casa de les Perellones. El lloc dels Olanier el va ocupar el matrimoni format pel notari **Salvador Grau García** i **Concepción Freixes**, però com no van tenir fills, la casa dels Moxica van acabar heretant-la, primer, Mariana Freixes, cunyada de Salvador, i després les altres germanes **Magdalena** i **Rafaela**, les quals, ja de molta edat, la veneren en 1887, per quinze mil pessetes, al doctor **José Blasco Espinós**.

► **Encant i sofisticació.** El doctor Blasco va ser qui va transformar l'edifici rococó aristocràtic en una de les millors residències burgeses de la ciutat, un exemple dels nous temps, una plasmació material de l'estètica de la classe dirigent que havia substituït a la desapareguda noblesa. Entre 1889 i 1890, la va dotar de tots els encants i sofisticacions de la *belle époque*: llum elèctrica, aigua corrent i calenta, empaperats luxosos, paviments hidràulics de dissenys innovadors, nova fusteria, i sobre tot arrimadors ceràmics dels estils més de moda i bellesa excepcional. Ben interessants van ser les modificacions funcionals introduïdes per fer habitable la planta baixa amb un doble ús: el de clínica, amb accés separat, segons el model dels *estudis* nascuts al segle XVI per cobrir les necessitats dels professionals liberals als seus casalots, i el d'àmbit privat, format per un menjador d'estiu, que constituïa una novetat que va canviar els hàbits socials dels xativins benestants, i un pati ple de plantes presidit per una font mural de pedra groga del Tossalet, altra de les aportacions locals a la història dels elements arquitectònics, tan singular que

La casa va romandre intacta cent anys, i arribà a la nostra època com un compendi de l'arquitectura barroca de Xàtiva

El nou propietari la va dotar dels encants i sofisticacions de la «belle époque» després de compar-la per 15.000 pessetes

només hi ha ací. El conjunt resultava solemne, ric, refinat, una mica carregat, i com es veu, no exempt d'eclecticismes tan ben conjuntats que res desentonava.

El fill major, **Francisco Blasco Soto**, va seguir la professió paterna i habitar la casa amb la seua família, però va morir prematurament en 1919. Pocs anys després, els seus hereus la van llogar al també metge **José Parra Tormo**, casat amb **Dolores Parra**, parenta d'aquell Pedro Moxica que havia edificat la casa. Durant quaranta anys l'immoble es va mantenir amb l'estatus d'arrendament, fet que va contenir qualsevol pretensió de reforma estructural o de canvis superficials, que, al capdavall, no calien fer perquè el doctor Parra era de la mateixa generació que el doctor Blasco fill, per la qual cosa compartien gustos estètics i estil de vida. En 1959 la va comprar la seua filla menor, que també va respectar l'harmonia i bellesa de l'edifici. Fins que, ben entrada la dècada dels seixanta, per raons de salut, la casa es va tancar, i molt després venuda.

Així, per diverses casualitats concatenades, la casa va romandre intacta cent anys, i va arribar a la nostra època com un compendi de l'arquitectura barroca de Xàtiva i de les arts aplicades valencianes en els estils més variats: rococó, imperi, romanticisme, alfonsí i modernista. Un esplèndid regal per a la vista, una joia per a la història de la ciutat que ha estat bàrbarament destruïda, ignorantment esventrada i desvalisada per atendre la demanda d'aquells que els fa goig viure en un piset vulgar embolcallat per una closca *històrica amb encant*.

ENGUERA

Programación día de Reyes

DOMINGO, 5 DE ENERO 2014
12.00 h. Sus Majestades llegarán a Nava-lón.
16.30 h. Llegarán a la Residencia San Rafael de Enguera.
17.30 h. Llegarán al ayuntamiento, donde serán recibidos por el alcalde, D. Santiago Arévalo Llácer, y saludarán desde los balcones.
17.45 h. Adoración al Niño en el Belén y a continuación cabalgata por las calles de la población. Al término de la misma se obsequiará a to-

dos los niños/as que vayan a saludar a Sus Majestades en el recinto del Belén.

LUNES, 6 DE ENERO 2014

11.00 h. Celebración de la Eucaristía con la presencia de Sus Majestades los Reyes y representación del Belén viviente por los niños de la catequesis. En la misma se recogerán alimentos no perecederos para las personas que están en situación de pobreza.

El castillo de Xàtiva cerrará durante un mes por obras a la entrada la fortaleza

LEVANTE-EMV XÀTIVA

■ El castillo de Xàtiva permanecerá cerrado por espacio de un mes desde el próximo martes —después del día de Reyes— hasta el 7 de febrero, según anunció ayer el Ayuntamiento de Xàtiva. El motivo del cierre al público son las obras que se están llevando a cabo en la entrada de la fortaleza, según las mismas fuentes. Es la primera

oportunidad desde finales de los años setenta, cuando la entonces Caja de Ahorros compró el castillo y lo cedió a la administración y se fomentó su apertura al público, que el castillo permanece cerrado por un espacio de tiempo tan prolongado. El ayuntamiento señaló ayer en esa misma nota que para compensar en cierto modo el cierre del castillo se añadirá al recorrido tu-

ristico oficial la visita al espacio arquitectónico de Sant Domènec. Dicho inmueble permanecerá abierto desde el mismo tiempo que el castillo cierre, en horario de martes a domingo de diez de la mañana a dos de la tarde. El acceso al mismo será gratuito. Para mayor información, el consistorio emplaza a los interesados a acudir a la oficina de turismo.